

Leerplicht jaarverslag 2018-2019

Leerplicht is maatwerk

Het recht op onderwijs en ontwikkeling is niet voor elk kind of jongere vanzelfsprekend. Dat vraagt om samenwerking met de school, de ouders, de gemeente en andere (zorg)instellingen. De leerplichtambtenaar is partner in het maatwerk bij het beschermen van het recht op onderwijs, waarbij vroegtijdig in actie komen essentieel is om een kind dat te vaak te laat of helemaal niet meer school gaat weer naar school te krijgen.

Door meer bewustzijn te creëren en jongeren te stimuleren door te zetten, willen we uiteindelijk de schooluitval terugdringen. Daarnaast is het belangrijk om te begrijpen waarom kinderen afhaken. Daar spelen vaak andere factoren een rol dan we op het eerste gezicht denken. Onderwijs en ontwikkeling zijn de bouwstenen voor een mooie toekomst. Daar heeft ieder kind recht op!

Frank Eetgerink
Wethouder Onderwijs

Leerplicht, hoe werkt het?

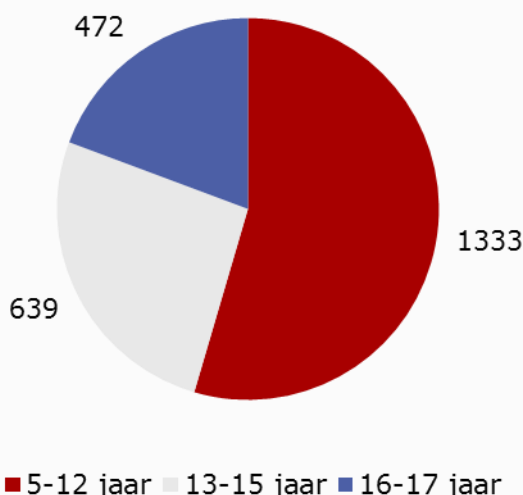
Het doel van de leerplichtwet is het recht op onderwijs voor alle kinderen tussen 5 en 18 jaar te waarborgen. Ieder kind heeft recht op onderwijs en tegelijk de plicht om naar school te gaan. Jongeren die elke dag naar school gaan, werken aan hun toekomst! De gemeente heeft een centrale (wettelijke) rol in toezicht houden op de naleving van de leerplichtwet, die in de praktijk uitgevoerd wordt door de leerplichtambtenaar. Dit doen wij door alle jongeren tussen de 5 en 18 jaar een passend traject aan te bieden met onderwijs op de eerste plaats. Pas als onderwijs niet mogelijk is, wordt gekeken naar andere vormen van participatie, dagbesteding of zorg.

Maatwerk kan alleen gerealiseerd worden door een goede samenwerking met partners en scholen,

waarbij we niet praten over, maar juist mét de leerling en ouders. Essentieel hierbij is om zo snel mogelijk in beeld te komen om preventief te werken en de problemen, waar mogelijk, klein te houden. Bij zwaardere problematiek wordt opgeschaald naar de benodigde hulpverlening. In Heumen bestaat een goede samenwerking tussen leerplicht en de scholen.

De leerplichtambtenaar heeft met veel verschillende scholen te maken, omdat er in Heumen geen school voor voortgezet onderwijs aanwezig is. Leerlingen gaan veelal naar scholen in Molenhoek en Nijmegen. Door samen te werken aan een vroegtijdige signalering en de bijbehorende interventies, kunnen we leerlingen en hun ouders helpen waar nodig.

Totaal aantal leerlingen

Leerplicht-kwalificatieplicht

Een kind is volledig leerplichtig vanaf 5 jaar tot aan het einde van het schooljaar waarin hij of zij 16 jaar wordt. Aansluitend op de volledige leerplicht volgt de kwalificatieplicht. Bureau Leerplicht Nijmegen voert de kwalificatieplicht uit voor leerlingen die in de gemeente Heumen wonen.

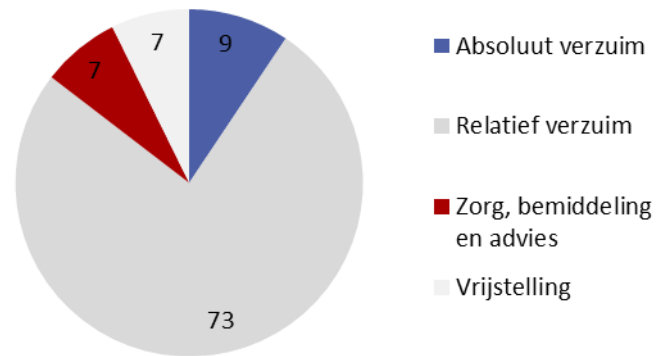
De kwalificatieplicht loopt door tot de leerling 18 jaar wordt of stopt wanneer de leerling een startkwalificatie heeft. Een startkwalificatie is een HAVO- of VWO-diploma, of een diploma op minimaal MBO-2 niveau.

Werkprocessen algemeen

De school is wettelijk verantwoordelijk voor het melden van alle soorten verzuim bij de leerplichtambtenaar van de gemeente waarin de betreffende leerling woont. Het is dus erg belangrijk dat verzuim (ook het te laat komen) goed door school wordt geregistreerd. Alleen zo ontstaat er inzicht in verzuimgedrag en is er een goede basis om actie te ondernemen. Wanneer leerplicht een verzuimmelding van een school ontvangt, wordt er een werkproces opgestart. Een werkproces wordt pas afgesloten als het ongeoorloofde verzuim is gestopt.

Er zijn verschillende soorten verzuim, namelijk absoluut verzuim (niet ingeschreven op een school) en relatief verzuim (wel ingeschreven op een school, maar sprake van ongeoorloofd verzuim). Onder relatief verzuim valt ook luxe verzuim (leerling is, zonder toestemming van school of leerplichtambtenaar, op vakantie) en signaalverzuim (verzuim is gerelateerd aan zorg).

Soorten werkprocessen

Werkprocessen 2018-2019

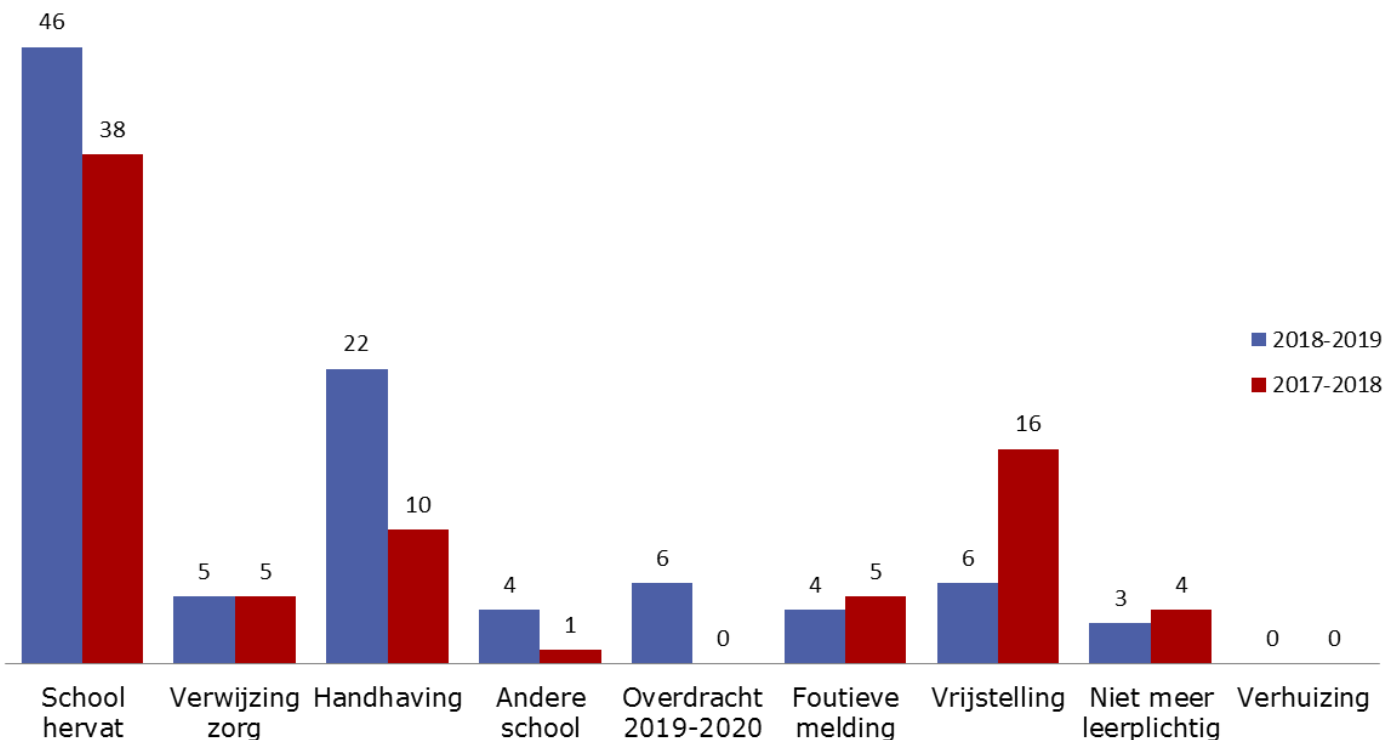
In het schooljaar 2018-2019 heeft leerplicht 96 dossiers verwerkt. Dit is een stijging in vergelijking met het vorige schooljaar (79 dossiers). In 3.9% van alle leerplichtige leerlingen (5-18 jaar) (op een totaal van 2444) is de leerplichtambtenaar betrokken geweest. De meeste dossiers betreft leerlingen binnen het voortgezet onderwijs. Relatief verzuim komt het meest voor (76%). Er zijn 5 meldingen luxe verzuim behandeld. Bij de werkprocessen zorg, bemiddeling en advies is er geen sprake van ongeoorloofd verzuim, maar is de leerplichtambtenaar preventief betrokken geweest.

Een werkproces wordt pas afgesloten als het ongeoorloofde verzuim is gestopt of als er een vrijstelling is afgegeven. Het grootste gedeelte (48%) van de

leerlingen heeft de schoolgang hervat, zonder dat er opschaling nodig was. Opschaling is bijvoorbeeld een verwijzing naar zorg (7%) of handhaving (23%)

In totaal zijn er 4 leerlingen naar een andere school gegaan, omdat bijvoorbeeld het onderwijsaanbod daar meer passend is of omdat er op de oude school sprake was van een conflictsituatie. Bij 5 leerlingen bleek de verzuimmelding niet voor leerplicht bestemd, maar is er wel advies gegeven. Bij 6 leerlingen is het werkproces voortgezet in het volgende schooljaar.

In onderstaande grafiek zijn de verschillen tussen schooljaar 2017-2018 en 2018-2019 af te lezen.

MAS: pas toe of leg uit

Om het verzuim methodisch meer preventief aan te kunnen pakken, heeft de branche organisatie Ingrado, Halt, het OM en de Raad voor de Kinderbescherming de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) ontwikkeld. Dit vanuit de volgende gedeelde visie:

- het doel van de aanpak is terug-/toeleiding naar een passend onderwijsprogramma;
- vroegtijdige inzet van (jeugd)hulpverlening bij verzuim;
- ketensamenwerking draagt bij aan een effectieve aanpak van schoolverzuim;
- de aanpak is licht waar het kan en zwaar(der) waar het nodig is, maatwerk dus.

Dit betekent dat de rol van de leerplichtambtenaar ook anders is. Wanneer er sprake is van verzuim, ontvangt de leerplichtambtenaar een melding van school of worden door ouders betrokken. Vervolgens nodigt de leerplichtambtenaar ouders, leerling en eventueel school uit voor een gesprek. Op basis van de uitkomst van het gesprek zijn er op grond van de MAS verschillende opties mogelijk:

- doorverwijzing vrijwillige (jeugd)hulpverlening bij de wijkteams;
- Halt-straft schoolverzuim;
- drang/dwang in een civiel kader (opschaling binnen de (jeugd)hulpverlening);
- dwang in een strafrechtelijk kader (proces-verbaal).

De keuze van de route helpt om een goede aanpak te maken die aansluit op het probleem en ingaat op de achtergrond van het verzuim. Op deze manier voorkom je verdere escalatie en zwaardere hulpverlening op termijn. De nadruk komt hiermee nog meer op preventie te liggen. Het doel is het creëren van een gezamenlijk plan met als doel het beste voor de leerling.

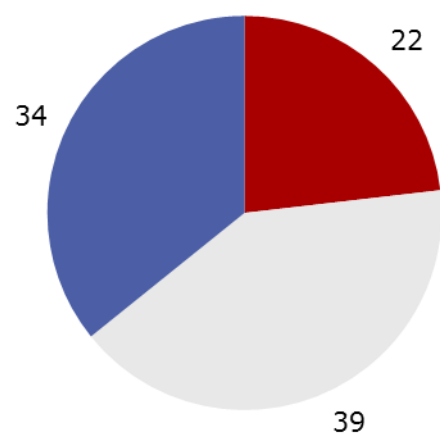
Samenwerking essentieel

Het adequaat aanpakken van schoolverzuim is onmogelijk zonder een goede samenwerking met alle betrokkenen. De oorzaken van verzuimgedrag zijn verschillend. Dit kan liggen bij de leerling zelf, op school, in het gezin of er is sprake van een combinatie van factoren. De leerplichtambtenaar onderzoekt wat de achterliggende oorzaak is. Hiervoor voert de leerplichtambtenaar altijd gesprekken met de leerling en ouder(s), maar ook met school en betrokken netwerkpartners om dit beeld compleet te maken. Zo kan de onderliggende problematiek voor het verzuim gezamenlijk aangepakt worden.

Afstemming vindt o.a. plaats binnen het Externe Zorg Advies Team (EZAT) op school of een Multi Disciplinair Overleg (MDO). Het doel is om tot een gezamenlijk plan van aanpak te komen en praktische afspraken te maken over ieders rol.

Samen met de leerling, ouders en netwerkpartners wordt oplossingsgericht gewerkt, zodat het de leerling lukt om de schoolgang weer op te pakken.

Verdeling onderwijssoorten

- Primair onderwijs
- Voortgezet onderwijs
- Middelbaar Beroepsonderwijs

M@ZL

Vorig schooljaar hebben we kennis gemaakt met het project M@ZL. M@ZL staat voor Medische Adviesring Ziekgemelde Leerling. Het is een landelijke aanpak, ontwikkeld door de GGD en scholen.

M@ZL is een project om ziekteverzuim vroegtijdig te signaleren en te begeleiden. Ziekmeldingen van leerlingen worden onderzocht, zodat enerzijds het verzuim wordt beperkt en anderzijds vroegtijdige signalering van ernstiger problematiek plaatsvindt.

Met deze methode worden ook zieke thuiszitters in beeld gebracht waarbij gekeken moet worden welk traject het best passend is.

Ervaring van een leerling

Al drie jaar loopt het niet zo lekker op school. Door het spijbelen loop ik achter. Mijn moeder is ziek en ik probeer haar te helpen. Ik vind het zielig voor mama, heb veel last van hoofdpijn en ben erg moe. Ik bepaal veel dingen zelf. Als ik hoofdpijn heb blijf ik thuis. Ik heb veel te maken gehad met de leerplichtambtenaar. Die zei dat ik naar school toe moest, maar toch ging ik niet. Daarom heeft zij mij in contact gebracht met het sociaal wijkteam. Ik kreeg veel hulp aangeboden, maar ik hoef geen hulp. Ik ben tenslotte "oud en wijs" genoeg om mijn problemen zelf op te lossen.

Doordat ik nog steeds niet goed naar school ging kreeg ik een Halt-straf. Deze straf heb ik niet goed afgerond. Nu moest ik naar de rechter. Dit vond ik toch wel echt heel spannend. Ik heb van de rechter verplichte hulp van een man gekregen. Hij helpt mij om weer goed naar school te gaan. Dit is wel een strenge man. Hij bemoeit zich overal mee en ik kom niet overal meer mee weg.

Ik heb dit nodig gehad, want nu ga ik weer goed naar school en ben nu bezig om de laatste lascertificaten te behalen om straks als (onderwater)lasser te kunnen gaan werken.

Handhaving

Een groot deel van het schoolverzuim in Heumen wordt gelukkig afgesloten met heldere afspraken en soms een waarschuwing. Maar wanneer deze inzet niet tot het gewenste resultaat leidt, kan de leerplichtambtenaar overwegen een andere maatregel te nemen. Dit kan voor jongeren vanaf 12 jaar bijvoorbeeld een Halt-straf zijn. Dit is een straf op maat. Een jongere komt dan niet direct in aanraking met het Openbaar Ministerie, maar er wordt corrigerend opgetreden door Halt. In schooljaar 2018-2019 zijn twee jongeren met schoolverzuim naar Halt verwezen. Er is drie keer een proces-verbaal opgemaakt. Hiervan was er twee keer sprake van luxe verzuim (zonder toestemming op vakantie) en een keer sprake van signaal verzuim.

Thuiszitters

Thuiszitters zijn op school ingeschreven leerplichtige kinderen die zonder geldige reden, zoals ziekte of ontheffing, de school niet bezoeken en dus thuis zitten.

In Heumen hebben we in schooljaar 2018-2019 0 keer met een thuiszitter te maken gehad:

- bij 0 leerlingen was er niet direct een passend onderwijsaanbod;
- bij 0 leerlingen was er sprake van ongeoorloofd verzuim.

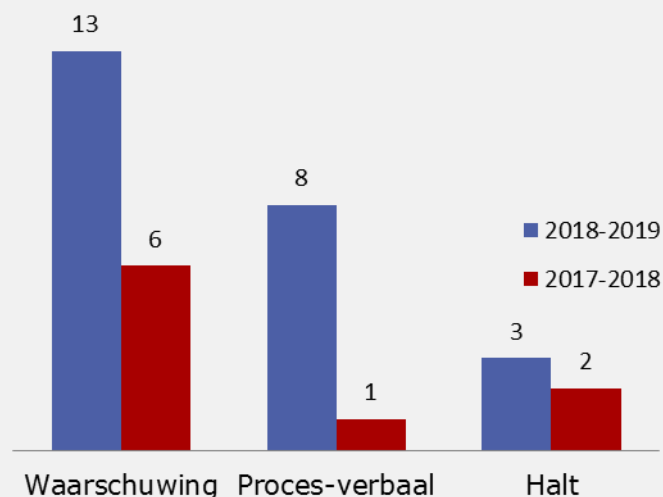
Naast deze thuiszitters, zitten er ook leerlingen thuis door ziekte (bijvoorbeeld psychische problematiek). Vanuit leerplicht is er dan geen wettelijke taak, omdat er sprake is van geoorloofd verzuim.

Ervaring van de ouder

Het ging niet goed met mijn zoon op school. Mijn ziekte heeft er flink ingehakt bij hem. Ik ben fysiek niet in staat om mijn mannetje te staan. Zijn vader woont niet bij ons. Mijn zoon ging verzuimen. Wij moesten op gesprek bij de leerplichtambtenaar. Hij wilde geen hulp accepteren. Ik dacht dat dit hem zou helpen. We hebben hier nog vaak over gesproken. Hij bleef verzuimen en moest naar Halt. Ook daar kwam hij de afspraken niet na. Daarom werd er door de leerplichtambtenaar proces-verbaal opgemaakt. Mijn zoon moest naar de rechter.

Ik vond het verschrikkelijk om mijn zoon te zien zitten in het 'verdachte' bankje bij de rechter. Heb ik als moeder gefaald? Dat spookte regelmatig door mijn hoofd. Maar ik weet ook dat hij verantwoordelijk is voor zijn daden. De rechter legde jeugdreclassering op. Dit werkt voor hem. De jeugdreclasserder geeft duidelijke grenzen aan en houdt hem ook aan zijn afspraken. Ik heb zelf ook veel geleerd.

Het gaat nu sinds een tijdje goed op school. Ondanks dat het niet leuk was om met leerplicht te maken te krijgen, is het wel gelukt om mijn zoon weer terug te laten keren naar school en te laten werken aan zijn toekomst.

Vrijstellingen

Kinderen kunnen op basis van een aantal redenen worden vrijgesteld van de leerplicht. In schooljaar 2018-2019 heeft de leerplichtambtenaar in totaal 7 keer een vrijstelling afgegeven.

- bij 1 leerling was er sprake van een vrijstelling van inschrijving op grond van artikel 5 lid a (wegens psychische en/of lichamelijke omstandigheden);
- bij 4 leerlingen was er sprake van een vrijstelling op grond van artikel 5 lid c (wegens het volgen van onderwijs in het buitenland);
- bij 2 leerlingen was er sprake van een vrijstelling op grond van artikel 15 (volgen van ander onderwijs).

Passend onderwijs

Sommige leerlingen hebben extra zorg nodig of zijn niet in staat om volledig onderwijs te volgen. Het is belangrijk om te kijken wat leerlingen wel kunnen. Het samenwerkingsverband adviseert scholen in het kader van passend onderwijs. De rol van de leerplichtambtenaar is om te kijken of het recht op onderwijs gewaarborgd wordt.

Op dit moment zijn er leerlingen die, ondanks hun zorgvraag, toch onderwijs volgen. Allemaal op hun manier. Zij ontvangen bijvoorbeeld wekelijks een paar uur onderwijs op een zorgboerderij of volgen onderwijs in combinatie met behandeling. Door een mooie samenwerking tussen onderwijs en zorg is er steeds meer maatwerk mogelijk.

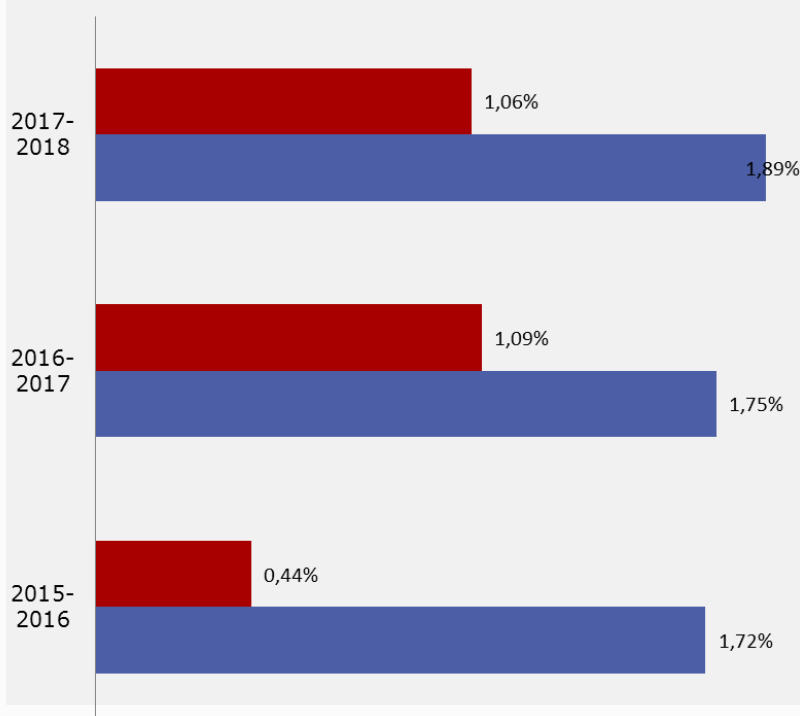
Beleidsontwikkelingen

De leerplichtambtenaren van de gemeenten Beuningen, Heumen, Mook en Middelaar en de Werkorganisatie Druten-Wijchen werken intensief samen. Deze regionale samenwerking is geïntensiveerd door de benoeming door de burgemeesters van de leerplichtambtenaren voor elkaars gemeenten. Hierdoor wordt de kwetsbaarheid van de functie kleiner en kunnen de leerplichtambtenaren elkaar in de regio vervangen wanneer nodig. Maandelijks vindt er een Regionaal Overleg Leerplicht (ROL) plaats waarbij we bij elkaar komen voor overleg en deskundigheidsbevordering. Ook sluit er dan een leerplichtambtenaar van de gemeente Nijmegen aan om kennis uit te wisselen en ons op de hoogte te houden van ontwikkelingen die in Nijmegen spelen. We nodigen regelmatig netwerkpartners uit om kennis te delen.

Op de foto v.l.n.r.: Hildegard Thijssen, Ipa gemeente Mook en Middelaar, Hans Verheijen, voorzitter bestuur WDW en burgemeester van Wijchen, Michelle van Dalen, Ipa gemeente Heumen, mevr. Mittendorf, burgemeester van Heumen, Anouk Kooijmans, Ipa gemeente Beuningen, Priscilla Peters, Ipa WDW, Ruth Vossen, Ipa WDW, Marieke Bakker, Ipa WDW, Lucien van Riswijk, (oud)burgemeester van Druten, de heer Gradissen, burgemeester van Mook en Middelaar en mevr. Bergsma burgemeester van Beuningen.

■ Lokaal ■ Landelijk

Voortijdig schoolverlaters

Wanneer een leerling de school zonder diploma (startkwalificatie) verlaat en ook niet doorstroomt naar een andere vorm van onderwijs, wordt er gesproken van een voortijdig schoolverlater. Verschillende factoren (bijvoorbeeld middelengebruik, psychische en/of lichamelijke problematiek, problemen in de opvoedsituatie, beïnvloeding van leeftijdsgenoten, conflictsituaties op school, motivatieproblemen) zijn risico's voor schoolverzuim en vergroten de kans dat jongeren voortijdig de school verlaten.

Het aantal voortijdig schoolverlaters in is in het schooljaar 2017-2018 gedaald van 1.09 (17 leerlingen) naar 1.06% (16 leerlingen). Wel blijft het aantal voortijdig schoolverlaters onder het landelijke gemiddelde van 1,89%. Van de in totaal 16 voortijdig schoolverlaters zijn er 1 uit het VO uitgestroomd en komen er 15 uit het MBO.